

Lyssnandet på utländska radiostationer i Finland

bP 505/38

National Library
of Sweden

Kurt Törnqvist
Thor Norström

Juli 1970

6P
505

LYSSNANDET PÅ UTLÄNDSKA RADIOSTATIONER I FINLAND

Tapio VARIS: Listening to Foreign Broadcasts in Finland. Research Reports from the Section for Long-Range Planning. the Finnish Broadcasting Company No 9/1970.

Inledning.

I beredskapsnämndens opinionsundersökning hösten 1969 ingick några frågor, som rör intresset för utländska radiosändningar. (PSYKOLOGISKT FÖRSVAR nr 47). Även i Finland har man studerat lyssnandet på utländska radiosändningar och det kan vara av intresse att referera de finska resultaten för att få en viss jämförelse med de svenska.

Det finska materialet består av två separata intervjuundersökningar med representativa urval men med ett frågeformulär. Den ena utfördes 1964 och omfattade 893 personer medan den andra genomfördes 1968 och bestod av 1066 personer. Av dem som intervjuades 1964 svarade 30 % (omfattar även utländska TV-program) och av dem som tillfrågades 1968 22 % (utländska TV-program ej medräknade) att de åtminstone någon gång lyssnade på utländska radiosändningar. Till dem som i 1968 års undersökning svarat att de lyssnat på utländsk radio (236 personer) utsändes 1969 per post ett nytt frågeformulär som besvarades av 55 % (112 personer).

Den finska lyssnarpublikens storlek.

Det finns fyra utländska radiostationer, som har utsändningar på finska: Radio Moskva, Radio Tallin, Radio Warsaw och BBC, London. Även radiosändningar på svenska är högt uppskattade eftersom svenskan är landets andra språk. Av de 112 personer som besvarade postenkäten 1969 uppgav 26 % att de lyssnade på utlandssändningarna på finska, medan 22 % lyssnade till radio-

17
25

Kurt Törnqvist
Thor Norström

Juli 1970

LYSSNANDET PÅ UTLÄNDSKA RADIOSTATIONER I FINLAND

Tablo VARIS: Matening to Foreign Broadcasts in Finland.
Research Report from the Section for Long-Range Planning,
the Finnish Broadcasting Company No 9/1970.

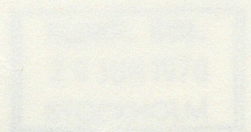
Inledning

I beredskapsnämndens opinionsundersökning hösten 1969 in-
gick några frågor, som rör intresset för utländska radio-
sändningar. (PSYKOLOGISKT FÖRBVAR nr 47). Även i Finland
har man studerat lyssnandet på utländska radiosändningar
och det kan vara av intresse att referera de finska resul-
taten för ett så en viss jämförelse med de svenska.

Det finska materialet består av två separata intervjuunder-
sökningar med representativa nivåer men med ett frågeformulär.
Den ena utfördes 1964 och omfattade 893 personer medan den
andra genomfördes 1968 och bestod av 1000 personer. Av den
som intervjuades 1964 svarade 30 % (omfattar även utländska
TV-program) och av den som tillfrågades 1968 22 % (utländska
TV-program ej medräknade) att de stannade någon gång lyss-
nade på utländska radiosändningar. Till den som i 1968 års
undersökning svarat ett ja lyssnat på utländsk radio (236
personer) utskickades 1969 per post ett nytt frågeformulär som
besvarades av 55 % (112 personer).

Den finska lyssnarundersökningens storlek

Det finns fyra utländska radiostationer, som har sändningar
på finska: Radio Moskva, Radio Tallin, Radio Warsaw och BBC,
London. Även radiosändningar på svenska är högt uppkända ef-
tersom svenskan är lästare andra språk. Av de 112 personer som
besvarade postenkäten 1969 uppgav 26 % att de lyssnade på ut-
ländsändningar på finska, medan 22 % lyssnade till radio-

sändningar på främmande språk och 15 % på både finska och främmande språk. Detta innebär att närmare hälften av de finska lyssnarna (26 + 15 = 41 %) lyssnade till utlandssändningar på finska och 37 % (22 + 15) på sändningar på främmande språk.

Som en jämförelse kan nämnas att i beredskapsnämndens undersökning uppgav 18 % att de lyssnade på radiosändningar på främmande språk och 17 % att de lyssnade på utlandssändningar på svenska.

Det bör understrykas att de finska siffrorna bygger på ett mycket ringa antal postsvar (112) och att urvalet med stor sannolikhet är snett dvs en betydligt större andel av dem som lyssnat har besvarat postenkäten. Ty om vi håller oss till enbart intervjuundersökningarna 1964 och 1968 med representativa urval blir siffrorna ganska annorlunda. Det visar sig sålunda att utlandssändningarna på svenska avlyssnades av 19 % 1964 och 9 % 1968 (skillnaden beror på att de svenskspråkiga finnarna uteslöts från 1968 års studie), Sändningarna från Sovjetunionen avlyssnades av 5 % 1964 och 6 % 1968 (motsvarande svenska resultat 2,4 % 1969). Till sändningar från andra länder lyssnade år 1964 10 % och 1968 14 % av finnarna, (motsvarande svenska siffra 9,5 %).

Medianen för lyssnarfrekvensen var mellan en gång i veckan och en gång i månaden. De som lyssnade på svenska sändningar lyssnade dock mycket oftare än de övriga.

Lyssnandet på olika länder.

Vilka länder är det mest populärt att lyssna på i Finland?

I 1964 års undersökning har man försökt mäta detta och i följande tabell anges frekvensen för utländska stationer samlade under landets namn.

sändningar på främmande språk och 15 % på både finska och främmande språk. Detta innebär att närmare hälften av de finska lyssnarna (26 + 12 = 41 %) lyssnade till utlandsändningar på finska och 37 % (22 + 15) på sändningar på främmande språk.

Som en jämförelse kan nämnas att i beredskapsområdena under sökning uppgav 18 % att de lyssnade på radioändningar på främmande språk och 17 % att de lyssnade på utlandsändningar på svenska.

Det bör understrykas att de finska allförens bygger på ett mycket stora antal postvar (112) och att utvallet med stor sannolikhet är mest dvs en betydligt större andel av dem som lyssnat har besvarat postkasterna. Ty om vi håller oss till enbart intervjuundersökningarna 1964 och 1968 med representativa utval blir allförens genomsnittligt antal. Det visar sig sålunda att utlandsändningarna på svenska avlyssnades av 19 % 1964 och 21 % 1968. Motsvarande resultat för de svenska språkliga sändningarna från Sövdal-området är 1964 10 % och 1968 14 % av finskarna, (motvarande svenska resultat 2,4 % 1964 och 3,4 % 1968). Till sändningar från andra länder lyssnade år 1964 10 % och 1968 14 % av finskarna, (motvarande svenska siffror 9,5 %).

Medierna för lyssnarrekvisiten var mellan en gång i veckan och en gång i månaden. De som lyssnade på svenska sändningar lyssnade dock mycket oftare än de övriga.

Lyssnandet på olika länder.

Vissa länder är det mest populära att lyssna på i Finland. I 1964 års undersökning har man försökt mäta detta och i följande tabell anges rekvisiten för utländska stationer samlade under landets namn.

Tabell 1. Frekvensen utländska radiostationer, som respondenterna uppgett sig lyssna på (angivna med ländernas namn)

Land	Antal för omnämnan	Procent
Sverige	169	51
Tyskland	43	13
England	39	12
Sovjetunionen	28	8
Sovjet-Estland	16	5
(Sovjetunionen tillsammans)	(43)	(13)
USA	13	4
Luxemburg	12	4
Danmark	4	1
Norge	3	1

I 1964 års undersökning var det mest populärt att lyssna på sändningarna från Sverige. Därefter var sändningarna från Tyskland, England och Sovjetunionen ungefär lika populära. Av de länder som hade sändningar på finska var BBC:s program mest avlyssnat.

Trovärdigheten i nyhetsförmedlingen.

Vilken trovärdighet anser man i Finland de olika stationernas nyhetsförmedling ha? På frågan: "Vilken radiostation litar Ni på mest, när det gäller nyheter (inkl. Finland)?" fick man följande svarsfördelning:

Tabell 2. Trovärdigheten i nyhetsförmedlingen från utländska radiosändare.

Land	Frekvens
Finland	33
England	12
Sverige	8
Sovjet	1
Österrike	1
Albanien	1
Inget svar	56
Totalt	112

Vi ser alltså, att näst efter det egna landets, litar man mest på Englands och Sveriges nyhetssändningar.

2.
 Tabell 1. Frekvensen utländska radiostationer, som responderat-
 na uppgett sig lyssna på (angivna med ländernas namn)

Land	Antal för- sändningar	Procent
Sverige	169	51
Tyskland	43	13
England	39	12
Sovjetunionen	28	8
Sovjet-Östland	16	5
(Sovjetunionen tillsammans)	(43)	(13)
USA	13	4
Frankrike	12	4
Danmark	4	1
Norge	3	1

I 1964 års undersökning var det mest populära ett lyssna på
 sändningarna från Sverige. Därnäst var sändningarna från
 Tyskland, England och Sovjetunionen ungefär lika populära.
 Av de länder som hade sändningar på finska var BBC:s program
 mest svlyssnat.

Frågorstämman i nyhetsförmedlingen
 Vilken trovärdighet anser man i Finland de olika stationerna
 nyhetsförmedling har på frågan: "Vilken radiostation litar ni
 på mest, när det gäller nyheter (inkl. Finland)?" fick man
 följande svarsfördelning:

Tabell 2. Trovärdigheten i nyhetsförmedlingen från utländska
 radiostationer.

Land	Frekvens
Finland	33
England	12
Sverige	8
Sovjet	1
Österrike	1
Albanien	1
Inget svar	36
Totalt	112

Vi ser alltså, att näst efter det egna landets, litar man
 mest på Englands och Sveriges nyhetsförmedlingar.

Lyssnarnas attityd till de främmande länderna.

Det är redan välkänt, att man tenderar att exponera sig för kommunikation, som man på förhand vet, att man har en positiv inställning till. Detta bekräftades också i den finska undersökningen. Det finns å andra sidan vissa belägg för att lyssnande till utländska sändningar stärker eller skapar sympatier till det sändande landet.

Man måste observera, att stickprovsmaterialet avsåg endast de länder som sändningar från. Man mätte attityden till Finland, Sverige och Sovjet genom att respondenterna fick ange dels hur pass starka och mäktiga de ansåg länderna vara, dels vad de tyckte om respektive nationers utrikespolitik. Detta förefaller dock enligt referentens åsikt inte vara en särskilt valid mätning. Man kan ju ha en allmänt positiv inställning till ett land, även om det är svagt och man ej helt sympatiserar med dess utrikespolitik. Man fann emellertid, att det föreligger ett samband mellan positiv attityd till ett land och att lyssna på radiosändningar från detta land. Denna tendens var starkast när det gällde Sovjet.

I undersökningen redovisas också vissa demografiska variabelers samband med lyssnarvanor:

De som politiskt står till höger, lyssnar i mindre utsträckning till Sovjets sändningar än andra gör.

De lyssnare som tar in Radio Moskva eller andra sovjetstationer tenderar att ha en mera gynnsam uppfattning om Sovjetunionen än andra lyssnare.

De finländska folkdemokraterna (kommunisterna) befanns välja Sovjets sändningar oftare än andra.

Antalet lyssnare på svenska sändare ökar med stigande ålder.

Antalet lyssnare på ryska sändare är störst i intervallet 30-60 år.

Ivar Ljungerås uttrycker till de finska länderna.
Det är redan väsentligt, att som följande sig
för kommunikation, som man på förhand vet, att man har en
positiv inställning till. Detta beaktades också i den fin-
ska undersökningen. Det finns å andra sidan vissa belegg för
att ivar ljungerås till utländska sändningar stärker eller skapar
sympatier till det sändande landet.

Man måste uttyda till Finland, Sverige och Sovjet genom
att respondenterna fick säga dels hur pass starkt och när-
liga de ansåg länderna vara, dels vad de tyckte om respek-
tive nationens utrikespolitik. Detta föreligger dock enligt
referatens åsikt inte vara en särskilt vald mätning. Man
kan ju ha en allmänt positiv inställning till ett land, även
om det är svårt och man ej helt sympatiserar med dess utri-
kespolitik. Man kan exempelvis, att det föreligger ett sam-
band mellan positiv inställning till ett land och att ivar ljungerås
uttrycker till det sändande landet. Detta förhållande var starkast
när det gällde Sovjet.

I undersökningen redovisas också vissa demokratiska värde-
lösa samband med ivar ljungerås:
De som politiskt står till höger, ivar ljungerås i mindre utsträck-
ning till Sovjets sändningar än andra gör.

De ivar ljungerås som tar in Radio Moskva eller andra sovjetiska-
tioner tenderar att ha en mera gynnsam uppfattning om Sov-
jetunionen än andra ivar ljungerås.

De finska folkdemokraterna (kommunisterna) belämnas välja
Soviets sändningar oftare än andra.

Antalet ivar ljungerås på svenska sändningar ökar med stigande ålder.

Antalet ivar ljungerås på ryska sändningar är störst i intervaller
30-50 år.

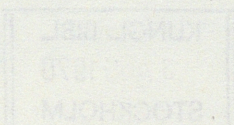
Antalet lyssnare till sändningar från övriga länder (ej Sverige och Sovjet) är störst i intervallet 15-25 år.

De, som har låg utbildning, lyssnar på ryska sändare i större utsträckning än de med högre.

Diskussion

Man måste observera, att stickprovsmaterialet egentligen är för litet för att tillåta sådana detaljanalyser, som författaren gjort. Dessutom är bortfallet mycket stort, 45 %, som det oftast blir vid postenkäter. Risken finns alltid, att detta har snedvridit resultatet. Man bör alltså inte sätta för stor tillit till siffrornas absoluta storlek, utan endast betrakta de allmänna tendenserna.

Vid jämförelsen med BN:s resultat bör man tänka på att lyssnare definierats på olika sätt. I den finska undersökningen togs de med, som lyssnat "åtminstone ibland", medan det i den svenska räckte med att ha lyssnat "någon gång".

Antalet lyssnare till sådana föreläsningar i Sverige och Danmark är stort i intervallet 19-25 år. De, som har låg utbildning, lyssnar på tyska sådana föreläsningar utmärkt och de med högre utbildning utmärkt.

Diskussion

Man måste observera, att utbildningsmateriallet egentligen är för litet för att tillåta sådana detaljerade faktorer gjort. Dessutom är det faktiskt mycket svårt, 45 år, som det oftast blir vid föreläsningar. Klacken finns alltid ett behov av enbart ett resultat. Man bör alltid inte sätta för stor tillit till allmänna språkliga uttryck utan endast betrakta de självas uttalanden.

Vid jämförelsen med IR:s resultat bör man tänka på att lyssnare deltar på olika sätt. I den första undersökningen har de varit "passiva lyssnare", medan det i den svenska rökta med ett lyssnare "någon gång".

KUNGL. BIBL.
- 3 AUG 1970
STOCKHOLM